

Monumentnummer*: 499043

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 21 januari 1997
Kadaster deel/nr: 82666/46

Complexnummer

499040

Complexnaam

Buitenstvallaat

*Woonplaats**

Drachten

*Gemeente**

Smallingerland

*Provincie**

Friesland

*Straat**

Buitenstvallaat

*Nr**

4

*Toev.**

*Postcode**

9204 WX

*Woonplaats**

Drachten

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Drachten

*Sectie**

D

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

403

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

Het SLUISWACHERSHUIS, of verlaatmeesterswoning, is in 1893 gebouwd in opdracht en naar standaardontwerp van de Provinciale Waterstaatsdienst door de aannemer O.M. Meek uit Donkerbroek. De woning staat georiënteerd op de sluis: de voorgevel van de vorensprong staat direct aan het vm. jaagpad (thans verbreed) dat de woning scheidt van de sluis (zgn. Sluis I) in de Drachtstervaart. Aan de achterzijde ligt een ruime tuin.

Wegens te geringe architectonische waarde en geringe ouderdom vallen buiten de bescherming van rijkswege: een aan de achterzijde van de woning rond 1950 aangebouwde bijkeuken van bakstenen onder zadeldak en de vm. werkplaats.

Omschrijving

De plattegrond van de dienstwoning is winkelhaakvormig. De woning bestaat uit één bouwlaag onder een samengesteld zadel-schilddak. Het pand is voornamelijk opgetrokken in roodbruine bakstenen. De plint is beraapt met portlandcement en met donkergroene verf zijn banden aangeduid ter hoogte van de onder-, wissel- en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

bovendorpel van de raamvensters en als imitatiespeklagen in de geveltop; bovendien is deze verf toegepast als verlevendiging op de imitatiesluitsteen en op de liggende koppenlaag boven de segmentboog.

Het samengestelde zadel-schilddak met ruim overstek is belegd met gesmoorde gegolfde Friese pannen. Op het rechter dakschild is een gemetselde schoorsteen. De windveer van de topgevel is voorzien van een sierlijst; de gootlijsten zijn thans vlak. Op de hoeken van de omgaande gootlijsten zijn eenvoudige hangende decoratiesaangebracht en merendeels bewaard gebleven. Op de hoeken van de nok zijn houten afdekkingen over de koningsstijlen geplaatst; die op de topgevel sluit een sierspant af en is bekroond met een windvaan.

Bijna alle vensters in de voor- en zijgevels hebben een natuurstenen lekdorpel en zijn afgesloten door een segmentboog met een trommelveld bestaande uit siermetselwerk van gele baksteentjes; het smalle venster in de linkerzijgevel wordt afgesloten door een rollaag. De ramen van de voorgevels bevatten zesruitsvensters met buitenluiken, de ramen van de zijgevels bevatten drieruitsvensters. De voordeur is vernieuwd; het bovenlicht bevat resten van een geschilderd imitatie glas-in-loodraam. In de geveltop is een nieuw tweelichtsvenster aangebracht.

Waardering

De sluiswachterswoning uit 1893 is van cultuurhistorisch en typologisch belang:

- als essentieel onderdeel van het waterstaatkundig complex in de Drachtster Compagnonsvaart dat bewaard is gebleven,
- als typologisch voorbeeld van de gestandaardiseerde dienstwoning van de Provinciale Waterstaat,
- vanwege de redelijke mate van gaafheid van het exterieur van de dienstwoning,
- vanwege de historisch-ruimtelijke relatie met de sluis in de Drachtstervaart,
- vanwege de hoge mate van visuele gaafheid,
- vanwege de redelijke mate van zeldzaamheid, als sluiswachterswoning langs de Drachtster Compagnonsvaart.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Dienstwoning(K)

Functie